

De Kerf

In 1997 vond een revolutionaire maatregel plaats in de Schoorlse duinen. Tussen strandpaal 30.50 en 30.75 is over een breedte van circa 100 meter de zeereep (duinenrij direct aan het strand) afgegraven tot een niveau van 1,5 meter +NAP. De Kerf vormde hiermee de verzilvering van een keerpunt in het denken en doen in de kustverdediging. Het was nieuws dat de hele wereld over ging. De achterliggende Parnassiavallei, waarin de naamgever al decennia niet meer groeide, werd geplagd en in het noordelijke deel werd de valleibodem verlaagd. De zeereep ten noorden en ten zuiden van de Kerf wordt sinds 1997 dynamisch beheerd; er vindt geen onderhoud meer plaats en er wordt geen helm meer geplant. De maatregelen kwamen voort uit het nieuwe denken over kustverdediging en vormde een proefproject voor het dynamisch kustbeheer van Rijkswaterstaat. De doelstelling was herstel van dynamiek in de kustzone. De rijkdom aan bijzondere flora bewijst dat het een geslaagd project is.

— HANS WONDERGEM, STAATSBOSBEHEER

Direct na aanleg stroomde de Kerf vol met zeewater. In de periode van 1997 tot eind 2002 zijn er dertig overstromingen geweest, in de periode daarna tot en met voorjaar 2009 is er vier keer water in de Kerf geweest. De overstromingsfrequentie is dus flink afgenomen en inundatie vindt alleen nog plaats bij noordwesterstorm met minimaal windkracht 10 en hoogwater. De reden is dat de drempel van de Kerf na aanleg weer is opgehoogd door inwaaiend zand dat zich langs de duinvoet verplaatst van zuid naar noord onder invloed van de overwegend zuidwestelijke winden. De dynamiek in de Kerf is dus weer afgenomen. Dat hiermee de Kerf mislukt zou zijn is een kwestie van smaak. Voor Staatsbosbeheer is de Kerf een geslaagd project. Het project beoogde een toename van dynamiek, gradiëntrijkdom en natuurwaarde. Hieraan is ruimschoots voldaan, zo blijkt uit onderzoek.

De diversiteit binnen de flora is enorm toegenomen. Direct na de inundaties ontstonden vloedmerken waar zich specifieke vloedmerkvegetatie ontwikkelde, met soorten als gelobde melde, stekend loogkruid, strandbiet, zeekool, zeepostelein

Oktober 2002 tijdens windkracht 10

en zeeraket. Ondanks de afgenomen inundatiefrequentie hebben recent zandvarkensgras (een zeer zeldzame vloedmerksoort), kustmelde en gele hoornpapaver zich gevestigd. Na een aantal jaar ontwikkelden zich kweldervegetaties met soorten als heen, zulte, hertshoornweegbree, schorrenzoutgras, zeeweegbree, zeerus, zilte rus, zilte schijnspurrie en zilt torkruid. Recent hebben zich rode ogentroost en Engels gras gevestigd, soorten die deels kenmerkend zijn voor de ontziltingsfase van de kwelder.

Zoet en brak

Direct na aanleg ontwikkelde zich in het laagste deel van de vallei een tijdelijk zoete en, afhankelijk van inundaties, brakke poel waarin snavelruppia is aangetroffen. In de oeverzone vestigde zich in de oeverzone zulte, heen en riet. Door overstuiving, maar ook door de reeks van droge jaren is open water verdwenen en heeft deze vegetatie zich sterk uitgebreid. De vegetatie aan de oostzijde van de plas fungeerde als invang voor zand waardoor een halve cirkelvormige lage rug is ontstaan. De laagte van de voormalige plas is inmiddels vrijwel geheel begroeid en successie vindt plaats naar een brak rietland.

In de Parnassiavallei vestigden zich typische soorten van vochtige duinvalleien zoals duinrus, dwergzegge, strandduizendguldenkruid, fraai duizendguldenkruid, waterpunge, kroggoudkorrelmos, gekroesde pellia en vetmos. De vestiging van knopbies (kenmerkend voor sterk gebufferde omstandigheden) in 2003 is opmerkelijk, aangezien deze soort zich nauwelijks vestigt in valleien in de vastelandsduinen. Het aantal vestigingen is beperkt en waarschijnlijk is de vallei nu niet meer geschikt voor de kolonisatie van knopbies, als gevolg van de afname van de dynamiek de laatste jaren.

